nieuws

Kan lokale herkomststrategie Voerens landschap redden?

nieuws

Het glooiende landschap van Voeren trekt jaarlijks duizenden toeristen, met dank aan de landbouwers die de weiden, heggen en haagjes generatie na generatie mee onderhielden en zelf vormgaven. De traditionele melkveehouderij die mee aan de basis ligt van dat karakteristieke landschap heeft het de laatste jaren zwaar te verduren. De internationale zuivelmarkt drukt de rendabiliteit en stoppers vinden moeilijk opvolging. De Vlaamse onderzoeksinstellingen INBO, ILVO en VITO - in samenwerking met de gemeente Voeren, het Regionaal Landschap en lokale administraties - stelden een heldere diagnose en zochten naar oplossingen.

6 OKTOBER 2017 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:37

Lees meer over:
melkvee
marketing

Het glooiende landschap van Voeren trekt jaarlijks duizenden toeristen, met dank aan de landbouwers die de weiden, heggen en haagjes generatie na generatie mee onderhielden en zelf vormgaven. De traditionele melkveehouderij die mee aan de basis ligt van dat karakteristieke landschap heeft het de laatste jaren zwaar te verduren. De internationale zuivelmarkt drukt de rendabiliteit en stoppers vinden moeilijk opvolging. De Vlaamse onderzoeksinstellingen INBO, ILVO en VITO - in samenwerking met de gemeente Voeren, het Regionaal Landschap en lokale administraties - stelden een heldere diagnose en zochten naar oplossingen.

De traditionele familiale melkveehouderij in de idyllische Voerstreek staat onder druk. Dat staat te lezen in rapporten van INBO, ILVO en VITO die gefinancierd zijn door de Vlaamse Landmaatschappij en samen onderzoeken hoe dat precies komt en hoe die evolutie gestopt, of op z'n minst vertraagd kan worden. "Het bocagelandschap van Voeren met weides, haagjes en hekjes is meer dan honderd jaar geleden ontstaan door menselijke interventie", aldus Erwin Wauters, die namens ILVO mee verantwoordelijk was voor een landbouwkundige analyse van de situatie. "Vandaag heeft nog steeds 70 procent van het Voerens areaal een landbouwbestemming."

"Een paar honderd jaar geleden was Voeren een andere streek met veel graanteelt en akkerbouw, maar door de komst van lokale melkveehouderijen zijn de weides ontstaan die nu ook zo in trek zijn bij toeristen", aldus Wauters. Die melkveehouderijen verdwijnen sneller in vergelijking met de rest van Vlaanderen, zo blijkt uit het onderzoek. Er is enerzijds de neerwaartse druk op de rendabiliteit door de volatiele wereldmarkt waar je als melkveehouder anno 2017 afhankelijk van bent, maar anderzijds blijkt ook dat de melkveebedrijven in de Voerstreek minder kiezen voor intensivering en schaalvergroting, daarin beperkt door het heuvelende landschap.

“We zien dat het areaal gras per koe in Voeren een stuk hoger ligt dan het gemiddelde in Vlaanderen”, legt Wauters uit, “en het areaal maïs per koe lager.” Daarnaast stellen de onderzoekers vast dat er meer melkveehouders zijn die het voor bekeken houden, bovendien vaak zonder opvolging. “Geleidelijk aan merken we dat de gronden van de melkveehouders steeds vaker in handen komen van akkerbouwers van buiten de gemeente. In 1980 kwamen alle landbouwers nog uit Voeren zelf. Nu is nog twee derde van de landbouwgrond in gebruik door lokale boeren.”

Een rechtstreeks gevolg is dat weilanden door die nieuwe landbouwers omgeploegd worden tot akkers. “Haagjes, heggen, beekjes en hekken verdwijnen om de akker te rationaliseren en zo verdwijnt ook het door toeristen geliefde pittoreske karakter van de Voerstreek”, zo klinkt het. “Op dit moment is het nog niet rampzalig, maar aan dit tempo zal het typische landschap over tientallen jaren verdwenen zijn. We denken dat dit de biodiversiteit van het landbouwlandschap niet ten goede zal komen en ook de koolstofopname door grasland, goed tegen de klimaatopwarming, zal afnemen. Bovendien zijn akkers erosiegevoeliger dan weilanden. Dat kan in een streek als Voeren, met veel hellingen, zorgen voor extra modderstromen. Dit alles zou het landschap tenslotte ook voor toeristen minder aantrekkelijk maken.”

In een tweede fase van het onderzoek, dat nog een maand loopt, wordt ook nagedacht over mogelijke oplossingen. “We hebben tijdens ons onderzoek heel veel communicatiemomenten met de betrokken boeren en lokale bevolking ingelast”, aldus Wauters. “Binnenkort volgt nog een inspiratieworkshop om duidelijk te maken dat de huidige evolutie niet onomkeerbaar is. De internationale markt kan je niet veranderen, maar je zou er bijvoorbeeld wel voor kunnen kiezen om een parallel marktsysteem te creëren waarbij je lokale melk- en zuivelproducten via een eigen label linkt met het Voerens landschap, net zoals dat gebeurt bij Alpenkoeien en de kazen die er van hun melk wordt gemaakt.”

“Als we niets doen, gaat het landschap naar de knoppen”, zegt burgemeester van Voeren Huub Broers. “Als overheid hebben we al een vergunning opgelegd om bepaalde weilanden te mogen scheuren of frezen en ook gaan we kleine landschapselementen als hoogstambomen en heggen beschermen. We moeten wel, want Voeren teert op de schoonheid van het landschap. Helaas zijn er veel achterpoortjes in de wetgeving, waardoor het grasland toch verdwijnt. We gaan ook met de boeren samenzitten om een eigen label te ontwikkelen, want we hebben genoeg unieke producten. Om maar één voorbeeld te noemen: onze wijnen winnen belangrijke prijzen in het buitenland.”

Lees de verschillende onderzoeksrapporten hier.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada